

(idegen szavakat is ide sorolva), hanem a szavak keresési lehetősége is megfelelő. Igaz, hogy nincsenek utalások szabályokra, de talán ezzel is a gyakorlat és nem az elmélet mindennapokban való fontosságát szeretnék kihangsúlyozni a szótár készítői.

Cziffra Istvánné – Nagy Emília – Szöllösi Zsuzsanna (2002): *Nagy magyar helyesírási szótár*. Szalay Könyvkiadó, Kisújszállás.

Bérces Emese

Az OALD legújabb kiadása

Az 'Oxford Advanced Learner's Dictionary' legutóbbi, hatodik kiadása 2000-ben jelent meg. Az OALD az angol nyelvet haladó szinten tanulók számára készített egykötetes, egynyelvű értelmező szótár, amelynek egyes segédletei felérnek egy jó nyelvtankönyv fejezeteivel. Röviden, célratorően és könnyen érthetően a lehető legtöbb információt igyekeznek nyújtani, érezhető, hogy a szerkesztés messzemenően alapozott a gyakorló nyelvtanárok és a nyelvet tanulók tapasztalataira.

A nyomtatott OALD

A szótár 1500 oldalon 80 000 tételt tartalmaz, közöttük az 1995-ös ötödik kiadáshoz képest 4500 új szót és jelentést. A szoros értelemben vett szótári részt különféle tájékoztató-oktató táblák, keretes magyarázatok és illusztrációk, valamint kis terjedelmű, de nagyon informatív segédletek egészítik ki.

A szócikkek felépítését egy kevés szövegből és sok-sok példából álló, közérthető bevezető világítja meg, ennek rövid áttanulmányozása után a szócikkek szerkezete könnyen áttekinthető. Minden címszót egy szócikkben tárgyalnak, akkor is, ha jelentései egymástól teljesen függetlenek (homonimák). A hosszú szócikkeket azonban nem feltétlenül kell végigolvasni. Ha az olvasó tud valamit a keresett szó környezetéről, a nagybetűs „útjelző táblák” révén gyorsan rátalál a keresett jelentésre. A szócikkek a következő információkat tartalmazzák a címszóról: helyesírás

(az elválasztási pontokkal), kiejtés (brit és amerikai, az IPA jelölésével), szófaj, nyelvtani kód, lexikai minősítés, meghatározás, példamondat vagy kifejezés, kollokációk, összetételi utalók, képzett szavak, idiómák példákkal, ige esetén a határozós-elöljárós vonzatok („phrasal verbs”) példákkal, nem túl gyakran szinonimák és antonimák, esetenként segítségnyújtó rövid tájékoztatók, ritka esetekben a szó eredetét megvilágító magyarázat. A nyelvtani kód azt mondja meg, hogy egy szó általában vagy egy adott jelentésében milyen szerkezetekké kapcsolódhat össze más szavakkal. A tanuló számára ezek a kódok biztonságos fogódzókat nyújtanak a példák szerkezetének teljes megértéséhez és ezáltal új szerkezetek, új mondatok megalkotásához. A szótár egyik segédlete összefogott, tömör, de példákkal jól illusztrált leírást ad a nyelvtani kódokról. Az angol nyelv határozós-elöljárós vonzatú igéi („phrasal verbs”) különösen gondot okoznak a tanulóknak részint jelentésük, részint nyelvtanuk miatt. Az OALD nagyon jó rövid összefoglalót ad a nyelvtani változatokról, és példákkal elmagyarázza, hogyan jelöli ezeket a szócikkekben belül. A meghatározások csak egy kevesebb, mint 3000 szavas értelmező szókészlet elemeit használhatják, így a haladó nyelvtanulók számára könnyen érthetőek. A példákat nyelvtanárok írták.

A címszavak közé illesztett kis keretes, szókincsfejlesztő és szóválasztó táblák hasonló jelentésű szavakat sorolnak fel magyarázattal és/vagy példával, külön figyelemmel a brit és az amerikai angol közötti eltérésekre. A nyelvtani tudnivalókat tartalmazó táblácskák olyan pontokat világítanak meg, amelyek a nyelvtanárok tapasztalatai szerint gyakran okoznak problémát.

A legfontosabb segédletben a szókapcsolatokra vonatkozó tudnivalókat 11 könnyen áttekinthető és sok-sok példát tartalmazó oktatóoldal foglalja össze. Ebbe belefér többek között a más szavakkal összekapcsolódó főnevek, melléknevek és igék lehetséges nyelvtani szerkezeteinek bemutatása a szerkezeteket azonosító nyelvtani kódok értelmezésével, valamint a határozós-

előjárós vonzatú igék fogalmának bevezetése, jelentésük és nyelvtanuk tárgyalása, további egyszerű szerkezetekkel és/vagy mellékmondatokkal való kapcsolódási lehetőségeik bemutatása. Az igék vonzatainak összefoglalása kevesebb, mint 4 oldalon az egyszerű nyelvtani magyarázat iskolapéldájának mondható annak ellenére, hogy az egész OALD-ben valószínűleg ennek a résznek a megemésztése igényli a legnagyobb szellemi erőfeszítést a tanulótl.

hitch /hitʃ/ *verb, noun*

■ **verb 1** to get a free ride in a person's car; to travel around in this way, by standing at the side of the road and trying to get passing cars to stop: [VN] *They hitched a ride in a truck.* ◇ (BrE also) *They hitched a lift.* ◇ [V] *We spent the summer hitching around Europe.* –see also HITCH-HIKE 2 [VN] ~ **sth (up)** to pull up a piece of your clothing ○ [SYN] HIKE: *She pitched up her skirt and waded into the river.* 3 [VN+adv./prep.] ~ **yourself (up, etc.)** to lift yourself into a higher position, or the position mentioned: *She hitched herself up.* ◇ *He hitched himself onto the bar stool.* 4 [VN] ~ **sth (to sth)** to fix sth to sth else with a rope, a hook, etc.: *She hitched the pony to the gate.* ○ [IDM] **get hitched** (informal) to get married

■ **noun 1** a problem or difficulty that causes a short delay: *The ceremony went off without a hitch.* ◇ *a legal/last-minute/technical hitch* 2 a type of knot: *a clove hitch*

during /'djʊərɪŋ; AmE/'dʊr-/ *prep.* 1 all through a period of time: *during the 1990's* ◇ *There are extra flights to Colorado during the winter.* ◇ *Please remain seated during the performance.* 2 at some point in a period of time: *He was taken to the hospital during the night.* ◇ *I only saw her once during my stay in Rome.* ○ [HELP] **During** is used to say when something happens; **for** answers the question 'how long?': *I stayed in London for a week.* ◇ ~~*I stayed in London during a week.*~~

Az Oxford Advanced Genie

Vásárolhatunk olyan hagyományos nyomtatott szótárt, amelyben kis műanyag tasak tartalmazza a CD-n megjelentetett változatot is. A lemezzel egyszerűen letölthető 'Oxford Advanced Genie' program révén szövegszerkesztés, elektronikus levelezés és internetezés közben egy könnyedén mozgatható kis ablakban mindenkor látjuk annak a szónak a szócikkét, amelyen a kurzor éppen áll, és ha a címszó melletti kis hangszóró-ábrára kattin-

tunk, meghalljuk a szó brit, illetve amerikai kiejtését.

A szótár interaktív CD-s változata

Az interaktív multimédiás CD szolgáltatásait az Oxford University Press weboldalán található tájékoztatás alapján foglalkozunk össze. Megvalósult a meghatározások szabad szöveges keresése: a keresőszavakat beírva megkapjuk a címszót (címszavakat), amely(ek)nek a meghatározásában a megadott szavak szerepelnek. A szócikkekhez kapcsolódó 680 fényképen és rajzon 9000 pontra lehet rákattintani, a képeken lévő dolgokra rá-zoomolhatunk, azonnal látszik a dolgok neve, rájuk kattintva megjelenik a szócikk és hallatszik a kiejtés. 80 videófelvétel szolgál a nehezen definiálható igék illusztrálására. Ismert funkció a helyesírás-ellenőrzés, hibásan beírt szóra a program javasolja a feltehetően helyes változato(ka)t. Kiejtésünk javítása érdekében a „virtuális magnó” funkció révén nemcsak meghallgatható a helyes kiejtés, hanem saját kiejtésünk is felvehető és visszahallgatható, amíg elégedettek nem leszünk a hasonlósággal. Az online térképekhez kapcsolódik az országok, nemzetiségek és városok nevének kiejtése. A férfi és női nevek listája fontos többlet a nyomtatott szótárhoz képest. 290 gyakorlatot kapunk haladók számára a főnevek, igék, melléknevek, határozószók, idiómák és előjárós vonzatú igék köréből új szavak és új jelentések tanítása céljából. A lemez 1600 középhaladó és haladó szintű keresztrejtvényt is tartalmaz, amelyeken önállóan, párokban vagy csoportokban lehet dolgozni, valamint két idioma-oktató játékot, amelyek szórakoztatva tanítanak új szavakat és kifejezéseket. Sok fájl tökéletesen megformázott oldalak formájában közvetlenül kinyomtatható, így például a gyakorlatok osztálytermi és otthoni munkára is használhatók.

Hornby, A. S. (főszerk.) – Wehmeier, S. (2000, szerk.): *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. 6. kiadás, Oxford University Press, Oxford.

Szöllősy Éva